

protestantizmu. Wolfovo glasilo se jako togoti zaradi te dogodbe in dokazuje, da je isti prišel v Avstrijo z namenom, da bi se s svojimi lastnimi očmi poučil o novem verskem gibanju na Avstrijskem. Veseli nas, da nima Thunova vlada več razuma za študijska potovanja — takih-le Everlingov.

Ruski jezik na Nemškem — „Kölnische Zeitung“ se bavi s člankom z učenjem ruščine, katero priporoča zlasti trgovcem in vojaštvom. Častniki, ki znajo ruski, pridejo večinoma v generalni štab. Pa tudi častniki in uradniki vojne uprave in intendature morajo znati ruski. Isti list pravi, da sta ruščina (oziroma poljščina) in francoščina za Nemce mnogo potrebnejša jezika kakor italijanski in angleški. Povsod bi bilo dobro, ako bi se učili Nemci ruski, tako priporoča „Köln. Zeitung“; dalje priporoča, naj se ustanovi več kurzov za ruščino. Tako cenijo Velikonemci važnost in korist ruščine, na Slovenskem pa je po mnenju barona Heina — Gott sei Dank, učenje ruščine nepotrebno ter „panslavistično gibanje.“

Pogajanja o nagodbi. — Dne 9. t. m. so skupaj prišli ministri obeh državnih polovic v ogerski polovici, da se posvetujejo o nagodbi. Izmej avstrijskih ministrov so prisotni grof Thun, dr. Kaizl, baron Dipauli in grof Gulochovski. Cesar je tudi sedaj v Budimpešti, a odpotoval bode kmalu v Gödölö.

Obrtnija.

Za našo obrtnost.

(Obrtnopolitična premissljevanja.)

V.

Že l. 1846. je slavni zgodovinar Macaulay v angleškem parlamentu ponosne svoje rojake opominjal, naj nikdar ne pozabijo, da bi mogla prvenstvu in nadvladi Angleške v svetovnem gospodarstvu nastati nevarnost samo od narodov, kateri bi bili duševno močnejši in naprednejši od Angležev. Veliki Monge pa je učil, da se zamore država rešiti iz objetja tuje obrtnosti samo s temeljito strokovno izobrazbo svojega prebivalstva.

V naši dobi se že splošno priznava, da tudi v moderno urejenem gospodarstvu naposled zmagajo najomikanejši in najizvežbanejši elementi, in da je poglavitno jamstvo trajnega razvoja obrtnosti, posebno pa rokodelstvo, do vrhunca razvita strokovna in primerna splošna izomika.

Solidno rokodelstvo je v dobi neomejene obrtne prostosti trpelo in pojemalo poglavitno zategadelj, ker se je zapiralo tej resnici.

Splošno se dandanes uvideva, da je rokodelstvo po izdaji obrtnega reda iz l. 1859. jelo propadati v prvi vrsti vsled tega, ker je ta obrtni red napravil konec prejšnjim razmeram vajencev, torej strokovne izobrazbe bodočih samostojnih obrtnikov. V tem času popolne obrtne prostosti je bilo res nemogoče se kakega rokodelstva do dobra izučiti. Izučenje obrtnega zlasti rokodelskega naraščaja je bilo tedaj popolnoma zanemarjeno. Pogodbe glede vajencev in njih izučanja se navadno sploh niso sklepale, a če so se že sklenile, se ni nihče zanje menil in se jih ni nihče držal. Brezvestni mojstri so vajence smatrali kot njim na milost in nemilost izročene najce-

nejše delavske moči, in so jih časih uprav grozno izkoriščali.

Kdor se rokodelstva ni zamogel popolnoma izučiti, tudi ni znal napraviti dobrega in solidnega izdelka in je moral svoje izdelke — če jih je sploh hotel v denar spraviti — prodajati po najnižji ceni in največkrat še na upanje, včasih celo z izgubo. Tako je samega sebe ukradel in povrh še z nesolidno konkurenco druge solidne rokodelce oškodoval, ali jih celo spravil na kant.

Taki in jednaki „rokodelci“ so zanesli konkurenčni boj tudi mej rokodelstvo in zmagovali so proti solidnim obrtnikom, ker so si zapisali na svojo zastavo geslo „po ceni, a slabo“. Producirali še čedalje cenejše in slabejše, in s tem podkopavali temelje poštenega rokodelstva.

In občinstvo je še podpiralo razvoj te nesolidne in nepoštena konkurence, ker je vedno gledalo isto povsod in vselej — največ le na ceno, in ker ni poznalo kakor še dandanes ne pozna do dobra kvalitete ponujanih izdelkov.

Kdor se sam ni nič prida naučil v svojem rokodelstvu, in je največ le šušmaril, ta seveda tudi družih ni mogel popolnoma izučiti. Tako so ti malovredni mojstri sami največ storili, da se obrtni naraščaj ni ničesar poštenega naučil, in prav s tem so zadali različnim rokodelskim strokam smrtni udarec. Te razmere so prouzročile v prvi vrsti, da je rokodelstvo izgubilo zlata tla, katera je imelo toliko časa, in da mu je zrasla čez glavo konkurenca veleindustrije.

Veleprodukcija je pri takih razmerah napram rokodelstvu v premnogih ozirih znatno na boljem, ne samo vsled izborne kreditne in trgovinske organizacije nego zlasti produkcijske organizacije. Kapital dobi po ceni, razdeli ga na delnice, in to olajša v jednom oziru dovršenost v proizvodih in razširjenje izdelkov.

Najbujše pa so zadele rokodelstvo velike, uprav revolucijske spremembe v vsi produkciji in v vsem svetovnem gospodarstvu izumitve nove dobe, par in elektrika.

Vsled teh izumov, z razvojem strojaj kemije, elektrotehniko itd. so nastale razmere, katere so ubile poprejšnji red in katere so popolnoma predrugačile vse gospodarstvo, in torej tudi vse, kar je bilo poprej podlaga rokodelstvu, toda vzlic temu je trditev črnoglednih prorokov, da mora v tem velikanskem napredku produkcije rokodelstvo brez-pogojno utoniti, neutemeljena.

To dokažemo v prihodnjih člankih.

Kmetijstvo.

Križi in težave soseda Antona z živinskimi boleznimi.

II. P. goltnena repa.

Jesen je. Ravnokar peljejo voz poln repe na dvorišče. Na potu pride kamen pod kolo, kar je prouzročilo močan stres, tako da je padlo nekaj repe na tla.